BROEDVOGELONDERZOEK LENTEKABINET TWISKE

Ecologische begeleiding broedvogels

Definitief rapport

ADRES. Waaier 72, 2451 VW Leimuiden TEL. [redacted] E-MAIL. algemeen@eco-logisch.com WEB. www.eco-logisch.com KVK 75440741 BTW NL8602.84.529.B01 IBAN NL66 RABO [redacted]

Adviesbureau E.C.O. Logisch B.V.
Leimuiden, 29-8-2022

VERANTWOORDING

Opdrachtgever:	Dekmantel
Contactpersoon:	[redacted]
Adres:	[redacted]
Tel:	[redacted]
E-mail:	[redacted]@dekmantel.com

Uitvoering:	Adviesbureau E.C.O. Logisch B.V.
Adres:	[redacted]
Tel:	[redacted]
E-mail:	[redacted]@eco-logisch.com
Projectleider:	[redacted]
Auteur:	[redacted]
Kwaliteitscontrole:	[redacted]
Projectcode:	DMEC2201
Status:	Definitief
Datum:	29-8-2022

Adviesbureau E.C.O. Logisch B.V. werkt volgens de kwaliteitsnormen van het Netwerk Groene Bureaus. Dit netwerk werkt aan de kwaliteit van advisering gericht op natuur, landschap, water, milieu en ruimte. De deskundigen werkende bij Adviesbureau E.C.O. Logisch B.V. voldoen hierdoor aan de volgens het Ministerie van Landbouw, Natuur en Voedselkwaliteit gestelde eisen. Het kwaliteitsmanagementsysteem van Adviesbureau E.C.O. Logisch B.V. is ISO 9001:2015 gecertificeerd.

Adviesbureau E.C.O Logisch B.V. is aangesloten op de Nationale Databank Flora en Fauna en heeft daarmee toegang tot de meest volledige natuurgegevens in Nederland.

ADRES: Waaier 72, 2451 VW Leimuiden TEL: 0172 - 576072 E-MAIL: algemeen@eco-logisch.com WEB: www.eco-logisch.com KVK 75440741 BTW NL8602.84.529.B01 IBAN NL66 RABO 0123 9211 20

INHOUDSOPGAVE

1 Inleiding 4
1.1 Aanleiding en doel 4
1.2 Wettelijk kader 4

2 Onderzoeksmethodiek 5
2.1 Broedvogels 5
2.1.1 Roerdomp 5
2.2 Overzicht inventarisaties 5

3 Resultaten 6
3.1 Roerdomp 6
3.2 Broedvogels 6

4 Conclusie en aanbevelingen 10
4.1 Conclusie 10
4.2 Aanbevelingen en discussie 10
Bijlage 1: Kaart festival inrichting 12
Bijlage 2: Resultaten inventarisatie roerdomp 13
Bijlage 3: Kaart resultaten diverse inventarisaties 14
Bijlage 4: Foto's 17

ADRES: Waaier 72, 2451 VW Leimuiden TEL. [redacted] E-MAIL: algemeen@eco-logisch.com WEB: www.eco-logisch.com KVK 75440741 BTW NL8602.84.529.B01 IBAN NL66 RABO [redacted]

1 INLEIDING

1.1 AANLEIDING EN DOEL

Dekmantel heeft het festival het Lentekabinet georganiseerd op het festivalterrein Spitsbergen in het Twiske. Het Twiske maakt deel uit van Natura 2000-gebied het Ilperveld, Varkensland, Oostzanerveld & Twiske en is een Vogelrichtlijngebied. Aangezien het festival in het broedseizoen van vogels plaatsvindt, dient begeleiding en monitoring met betrekking tot broedvogels plaats te vinden om verstoring van broedvogels te voorkomen. Naar aanleiding hiervan heeft Dekmantel opdracht gegeven aan Adviesbureau E.C.O. Logisch B.V. om de aanwezige broedvogels te inventariseren en begeleiding uit te voeren in de aanloop naar het festival. Na het festival is het gebied nogmaals gemonitord om mogelijk effecten inzichtelijk te maken.

1.2 WETTELIJK KADER

Voor wat betreft de soortbescherming in de Wet natuurbescherming zijn er verschillende beschermingsregimes. Het gaat om soorten die op basis van Europese wetgeving beschermd zijn vanuit de Vogelrichtlijn en de Habitatrichtlijn en soorten die nationaal als beschermde soort zijn aangewezen. Middels een provinciale verordening kunnen deze nationaal beschermde soorten worden vrijgesteld van de verbodsbepalingen uit de wet. De vrijgestelde soorten kunnen verschillen per provincie.

Met betrekking tot vogels zijn in artikel 3.1 van de Wet natuurbescherming verbodsbepalingen opgenomen.

Europees beschermde soorten – Vogels (Artikel 3.1 Wet natuurbescherming)

1. Het is verboden opzettelijk van nature in Nederland in het wild levende vogels van soorten als bedoeld in artikel 1 van de Vogelrichtlijn te doden of te vangen.
2. Het is verboden opzettelijk nesten, rustplaatsen en eieren van vogels als bedoeld in het eerste lid te vernielen of te beschadigen, of nesten van vogels weg te nemen.
3. Het is verboden eieren van vogels als bedoeld in het eerste lid te rapen en deze onder zich te hebben.
4. Het is verboden vogels als bedoeld in het eerste lid opzettelijk te storen.
5. Het verbod, bedoeld in het vierde lid, is niet van toepassing indien de storing niet van wezenlijke invloed is op de staat van instandhouding van de desbetreffende vogelsoort.

ADRES. Waaier 72, 2451 VW Leimuiden TEL. 0172 - 576072 E-MAIL. algemeen@eco-logisch.com WEB. www.eco-logisch.com KVK 75440741 BTW NL8602.84.529.B01 IBAN NL66 RABO 0123 9211 20

2 ONDERZOEKSMETHODIEK

2.1 BROEDVOGELS

Voorafgaand aan het festival dat op 4 en 5 juni 2022 heeft plaatsgevonden, zijn er vier inventarisatierondes uitgevoerd. Deze inventarisaties zijn uitgevoerd tussen 2 uur voor zonsopkomst tot drie uur na zonsopkomst. Er is tijdens de inventarisaties in mei om twee uur voor zonsopkomst gestart in verband met de SOVON-richtlijnen voor het inventariseren van de roerdomp, de overige inventarisaties zijn gestart op 1 uur voor zonsopkomst. Tijdens deze inventarisaties zijn met behulp van een telescoop, warmtebeeldcamera en op basis van zang, de territoria en nestlocaties in kaart gebracht. Tijdens de inventarisaties is de inrichtingskaart van het festivalterrein nagelopen en zijn de locaties van de te plaatsen voorzieningen zorgvuldig bekeken op de aanwezigheid van broedgevallen. Hierbij zijn onder andere de locaties van de te plaatsen hekken en podia geschouwd en is rekening gehouden met andere bewegingen van publiek, plaatsing van licht en geluid.

Aansluitend op de derde inventarisatieronde is samen met de organisator een ronde over het terrein gelopen om de aanwezige territoria en broedgevallen te beschermen en aanvullende maatregelen te treffen. Er vindt tijdens dit bezoek een controle plaats of de voorgestelde maatregelen en aandachtspunten door de organisator voldoende zijn uitgevoerd. Onder begeleiding van de ecoloog zijn er op strategische plekken hekken geplaatst of andere maatregelen genomen om verstoring van broedgevallen te voorkomen.

Na afloop van het festival zijn er twee aanvullende broedvogelinventarisaties uitgevoerd. Deze inventarisaties zijn gebruikt om het mogelijke effect van het festival op broedvogels te bepalen, zodat hier in de toekomst beter rekening mee kan worden gehouden.

2.1.1 ROERDOMP

De aanwezigheid van de roerdomp is onderzocht met behulp een telescoop, warmtebeeldcamera en op gehoor. Naar aanleiding van de aanwezigheid van roepende mannetjes van de roerdomp in de omgeving van het projectgebied, is daarnaast door een specialistisch bureau een inventarisatie uitgevoerd met een drone en warmtebeeldcamera om nesten van de roerdomp vast te stellen, dan wel uit te sluiten. De resultaten van dit onderzoek zijn in onderhavige rapportage niet verwerkt. Aanvullend is er aandacht besteed aan de aanwezigheid van een nest van de roerdomp op circa 230 meter ten westen buiten het projectgebied. Dit nest is naar verluidt aanwezig op deze locatie en is aangewezen door een omwonende. Er is op 2 juni 2022 anderhalf uur gepost om te kijken of er voedselvluchten plaats zouden vinden. Daarnaast is er tussen 31-5 en 28-6 tijdens elke inventarisatie aandacht besteedt aan deze locatie.

2.2 OVERZICHT INVENTARISATIES

In tabel 1 is een overzicht gegeven van de data en weersomstandigheden van het broedvogelonderzoek. De inventarisaties zijn uitgevoerd door [redacted].

Tabel 1: Overzicht inventarisaties

Datum	Tijd	Hoofdgroep	Activiteit	Weersomstandigheden
11-05-2022	03:50 – 08:50	Vogels	BMP & roerdomp – voor festival	Vrijwel geheel bewolkt, 3 Bft, 17 °C
16-05-2022	03:42 – 08:42	Vogels	BMP & roerdomp – voor festival	Zwaar bewolkt, 3 Bft, 21 °C
31-05-2022	17:00 – 18:00	Vogels	BMP & roerdomp – voor festival	Geheel bewolkt, 2 Bft, 16 °C
31-05-2022	-	Advies	Inrichtingseisen en aanknopingspunten	-
02-06-2022	04:00 – 11:00	Vogels	BMP & roerdomp – voor festival	Helder, 1 Bft., 14°C
02-06-2022	-	Advies	Nalopen getroffen maatregelen en bespreken aanvullende maatregelen	-
14-06-2022	03:20 – 08:20	Vogels	BMP & roerdomp – na festival	Half tot zwaar bewolkt, 2 Bft, 19 °C
28-06-2022	03:22 – 08:22	Vogels	BMP & roerdomp – na festival	Vrijwel onbewolkt, 3 Bft. 21 °C

ADRES: Waaier 72, 2451 VW Leimuiden TEL. [redacted] E-MAIL: algemeen@eco-logisch.com WEB: www.eco-logisch.com KVK 75440741 BTW NL8602.84.529.B01 IBAN NL66 RABO [redacted]

3 RESULTATEN

3.1 ROERDOMP

Er zijn geen nesten van de roerdomp aangetroffen nabij het festivalterrein. Er zijn drie roeplocaties waargenomen van een mannelijk individu van de roerdomp. Eén locatie bevindt zich in de brede rietkraag ten oosten van het festivalterrein, hier is het individu tijdens de eerste inventarisatie gehoord. Tijdens de tweede inventarisatie is een roepend individu waargenomen in de brede rietkraag aan de westoever van "De Blokken". Tijdens de overige inventarisaties is er steeds een roepend individu op het schiereiland "De Leers" waargenomen. De waarnemingen betreffen enkel roepende individuen welke gedurende de inventarisaties de roeplocatie niet hebben verlaten.

De door bewoners aangewezen locatie aan de westkant buiten het projectgebied is tijdens meerdere momenten voor een tijdsperiode variërend tussen een uur en anderhalf uur gepost om een mogelijke nestlocatie aan te tonen op basis van gedrag. De aanwezigheid van een nestlocatie op deze plek is onderzocht om verstoring van passanten te voorkomen, het nest bevindt zich buiten de directe invloedssfeer van het festival. Nestindicerende gedragingen van de roerdomp zijn onder andere invallende individuen, plaatsvinden van voedselvluchten, klauterende jongen rond de nestlocatie en soms roepende individuen. Tijdens geen van deze inventarisaties is nestindicerend gedrag waargenomen, er is daarnaast in zijn geheel geen waarneming van een roerdomp gedaan. Derhalve kan de aanwezigheid van een nest op deze locatie niet bevestigd of uitgesloten worden voor te komen op basis van het onderzoek. Desalniettemin zijn er maatregelen genomen om te voorkomen dat bezoekers een pad belopen dat relatief dicht langs het nest loopt om een mogelijke verstoring van het nest te voorkomen. De rietkraag langs het pad is aantoonbaar niet betreden tijdens de loop van het onderzoek, wat directe verstoring en benadering van het nest uitsluit. Het is echter niet uit te sluiten dat er geen gebruik gemaakt is van het pad door omwonenden aangezien het pad met regelmaat gebruikt wordt door hondenbezitters en wandelaars. In bijlage 2 zijn de waarnemingen van de roerdomp in en om het projectgebied op kaart weergegeven.

3.2 BROEDVOGELS

In tabel 2 staat weergegeven van welke soorten territoria/broedgevallen zijn aangetroffen voor het festival, in tabel 3 staan de aangetroffen territoria/ broedgevallen van na het festival. In bijlage 3 staan de kaarten met waarnemingen weergegeven. Dit betreft een kaart van de resultaten voor het festival (afbeelding 1 en 2), resultaten na het festival (figuur 3 en 4) en een combinatiekaart met alle waarnemingen vóór en na het festival gescheiden weergegeven (figuur 5).

Er zijn geen indicaties van verstoring van broedgevallen waargenomen. Er zijn wel enkele verschillen in de soorten die voor en na het festival waargenomen zijn. Soorten die vóór het festival binnen het projectgebied zijn waargenomen met territoriaal gedrag, maar na het festival niet meer, zijn de bergeend, boomkruiper, fazant, groene specht, knobbelzwaan, krakeend en roerdomp.
De bergeend is waargenomen met een nestlocatie binnen het projectgebied. Vanwege het aantreffen van een waarschijnlijke nestplaats in een konijnenhol in een talud in het noorden van het gebied, is besloten het festivalterrein in te korten op deze locatie en de locatie af te schermen van het terrein. De vermoedelijke nestlocatie is verder met rust gelaten door de ecoloog. In een later stadium zijn op de Stootersplas wel jonge kuikens van de bergeend waargenomen, maar van deze individuen kan niet worden vastgesteld dat zij bij het betreffende nest horen. Aangezien de waarneming buiten het projectgebied is gedaan, ontbreekt deze in het overzicht van tabel 3. De boomkruiper is enkele malen roepend waargenomen. Het is echter geen soort die bij uitstek zijn nestlocatie verraad door zijn zang. De waarnemingen zijn allen gedaan in bos / bosschages welke zijn afgeschermd van het festivalterrein. De waarneming van de fazant betreft een enkele haan welke roepend en flapperend is waargenomen. Dit gedrag is territoriaal, maar niet nestindicatief. De groene specht is tijdens de eerste inventarisatie drie maal roepend waargenomen in de oostzijde van het projectgebied. Tijdens het moment van waarnemen was de verwachting dat deze locatie mogelijk een nestlocatie kon herbergen aangezien hier volwassen bomen met boomholtes aanwezig zijn. Dit is echter in geen van de volgende inventarisaties vastgesteld, er zijn ook geen verdere waarnemingen van de groene specht gedaan tijdens de inventarisaties. De beschreven zone bevindt zich op relatief grote afstand van het festivalterrein. De knobbelzwaan is broedend op een nest waargenomen, net buiten het projectgebied aan de zuidwestzijde. Deze is tijdens de eerste inventarisatie vastgesteld en niet meer ingevoerd tijdens latere inventarisaties omdat het nest waarschijnlijk is uitgevlogen voor de tweede inventarisatie. De ouders en jongen zijn niet meer in (de nabijheid) van het projectgebied waargenomen. Van de krakeend is voor aanvang van het festival een succesvol uitgevlogen nest

ADRES. Waaier 72, 2451 VW Leimuiden TEL. 0172 - 576072 E-MAIL. algemeen@eco-logisch.com WEB. www.eco-logisch.com KVK 75440741 BTW NL8602.84.529.B01 IBAN NL66 RABO 0123 9211 20

waargenomen. Daarnaast zijn er enkele locaties met een paar in broedbiotoop waargenomen. De roerdomp is tijdens de eerste inventarisatie binnen het projectgebied (maar buiten het festivalterrein) waargenomen. Tijdens de overige inventarisaties is het roepende mannetje in de rietoevers op de Blokken en op de Leers gehoord. Tijdens alle inventarisaties is hij de gehele tijd plaats trouw geweest voor de roeplocatie van die dag. Een roepend mannetje is overigens geen nestindicatie voor de plek waar vanaf hij zingt. Wel kan worden vastgesteld dat de roeplocaties onderdeel uitmaken van een baltsterritorium waarin zich mogelijk een nest kan bevinden.

Soorten die na het festival in het projectgebied zijn waargenomen, maar niet voor het festival, zijn de heggenmus, gaai, rietgors, tuinfluiter en waterhoen. Dat de heggenmus enkel na het festival is waargenomen is een opvallende waarneming, de soort is zeer algemeen en zingt daarnaast de gehele winter door. De gaai is eenmalig waargenomen in een centraal gelegen bosschage waarin mogelijk een geschikte nestlocatie aanwezig was. De soort is echter zeer mobiel, behendig, intelligent en vrij vocaal waardoor het gedrag soms multi-interpretabel is. Er zijn geen herhaalde waarnemingen van de soort gedaan. De rietgors is na afloop van het festival eenmalig zingend in de rietkraag aan de oever ten oosten van het festivalterrein waargenomen. De soort bevond zich binnen de juiste periode in geschikt broedbiotoop waardoor de aanwezigheid van een nestlocatie mogelijk is. Er zijn echter geen herhaalde waarnemingen gedaan om dit te onderbouwen. Tijdens de eerste inventarisatie na het festival is in de sloot langs de noordrand van het festivalterrein een waterhoen met zeer jonge kuikens waargenomen. Deze waren enkele dagen oud op het moment van waarnemen. De leeftijd van de kuikens verraad dat de oudervogel tijdens het festival nog op het nest aan het broeden was.

Enkele waarnemingen die het vermelden waard zijn staan hier nog beschreven. De meerkoet laat in de cijfers in de tabel een afname van de aanwezigheid van bezette nesten zien tussen de periodes voor en na het festival. Het grote aantal meerkoeten van voor het festival en het minder grote aantal na het festival valt te verklaren door het feit dat het merendeel van de nesten in de tussentijd al uitgevlogen zijn. Hierbij is op een aantal locaties nog vastgesteld dat er kuikens aanwezig zijn. Op sommige locaties zijn de oudervogels met het kroost al verplaatst. Er is tijdens de eerste inventarisatie een waarneming van een jagende ransuil gedaan tijdens de inventarisatie. De soort is tijdens de overige inventarisaties niet meer waargenomen. Er zijn geen roepende individuen van de soort gehoord. De koekoek verdient een bijzondere vermelding aangezien de soort wel een territorium hanteert waarbinnen geroepen wordt, maar geen nestlocatie binnen het territorium heeft. De soort is veelvuldig waargenomen, zowel vrouw als man. De waarnemingen van de koekoek allemaal registreren heeft echter geen toegevoegde waarde aangezien het ei in een nest van een andere vogel gelegd wordt. De kerkuil broed al jaren met enige regelmaat in de kerkuilkast in het sanitair gebouw op Spitsbergen. De aanwezigheid van een broedgeval is in mei 2022 wederom vastgesteld. Tijdens het festival zijn de lichten afgewend van de invliegopening. Dit is ter plaatse gecontroleerd door de OD NHN en op aanwijzing nog aangepast. Na afloop van het festival is de aanwezigheid van activiteit in de nestkast waargenomen.

In Bijlage 3, figuur 5 staan de territoria van voor en na het festival in rood en blauw weergegeven. Door deze wijze van weergeven is het mogelijk om waar te nemen of er duidelijke verschuivingen in de territoria plaatsvinden naar aanleiding van locaties met hard geluid of potentiële verstoring. Er zijn op deze kaart geen grote zones te zien waarin wijzigingen in de bezetting te zien zijn. Het betreft enkel lokale kleine verschillen welke binnen een normaal BMP onderzoek ook waar te nemen zijn. Enkele zones zijn beter gevuld voor het festival, enkele zijn juist beter gevuld met waarnemingen na het festival. Dit kan te wijten zijn aan wisselende zangposten, het stadium van een broedgeval, het type vogel (watervogel/zangvogel bijvoorbeeld) en periode van grootste zangactiviteit. Er zijn geen opvallende "lege zones" of fluctuaties in de waarnemingen tussen de inventarisaties voor en na het festival.

Voor aanvang van het festival zijn alle zones waar veel territoriale vogels aanwezig zijn afgeschermd of besproken met de organisator. Daarnaast zijn enkele specifieke nestlocaties afgezet voor het publiek. Het crowd-management van het Lentekabinet 2022 heeft zich er vooral op gericht dat de bezoekers via de grotere en verharde wegen in het Twiske naar het festivalterrein toe lopen. Een fietsenstalling heeft zich op grotere afstand op een grasveld bevonden, de entree en lockers zijn allen afgeschermd van de bosschages geweest, waardoor ook optische verstoring voorkomen is. Het festivalterrein is naar aanleiding van de tussentijdse resultaten verkleind om verstoring van de bergeend, kleine karekiet, rietzanger en roerdomp te voorkomen. Hiertoe is het gehele pad langs de oostzijde afgezet en is het noordoostelijke terrein / podium verkleind en afgeschermd met bamboehekken, schapenhekken en bars. Op het dagkampeerterrein is eveneens een podium aanwezig en is een zone van circa 20 meter lengte afgezet ter bescherming van een nestlocatie van de kleine karekiet en de meerkoet. Rond de foodtrucks zijn grote zones uit voorzorg al afgezet met schapenhekjes. Een hoekplaats van de aanwezige foodtrucks is circa 10 meter naar voren verplaatst om een broedende meerkoet en territoriale

ADRES: Waaier 72, 2451 VW Leimuiden TEL: [redacted] E-MAIL: algemeen@eco-logisch.com WEB: www.eco-logisch.com KVK 75440741 BTW NL8602.84.529.B01 IBAN NL66 RABO [redacted]

kleine karekiet aan de andere zijde van de rietkraag zo min mogelijk te verstoren. Nabij de lockers is een broedend koppel van de pimpelmees waargenomen in een paaltje. Deze zone was door de organisator al afgezet voor aanvang van het festival, deze maatregel is echter ongedaan gemaakt nadat geconstateerd is dat de kuikens reeds uitgevlogen zijn. Bij geen van de afgezette zones is verstoring van de aanwezige broedgevallen vastgesteld.

Tabel 2: Aangetroffen soorten vóór het festival

Soort	Type waarneming
Bergeend (1)	Waarschijnlijke nestplaats
Boomkruiper (3)	Territoriaal
Bosrietzanger (1)	Territoriaal
Ekster (2)	Paar in broedbiotoop
Fazant (1)	Territoriaal
Fuut (1)	Waarschijnlijke nestplaats
Grasmus (2)	Territoriaal
Groene specht (3)	Waarschijnlijke nestplaats
Grote bonte specht (2)	Territoriaal / Pas uitgevlogen jongen
Houtduif (2)	Territoriaal
Kerkuil (1)	Territoriaal
Kleine karekiet (9)	Territoriaal
Knobbelzwaan (2)	Bezet nest / paar in broedbiotoop
Koekoek (2)	Territoriaal
Koolmees (3)	Territoriaal
Krakeend (4)	Paar in broedbiotoop / met jongen
Kuifeend (2)	Paar in broedbiotoop
Meerkoet (15)	Bezet nest / paar in broedbiotoop
Merel (9)	Territoriaal
Nijlgans (3)	Paar in broedbiotoop / met jongen
Pimpelmees (4)	Bezet nest met jongen / territoriaal
Ransuil (1)	Jagend (niet territoriaal)
Rietzanger (5)	Territoriaal
Roerdomp (3)	Territoriaal
Roodborst (4)	Territoriaal
Tjiftjaf (13)	Territoriaal
Vink (5)	Territoriaal
Wilde eend (2)	Paar in broedbiotoop
Winterkoning (17)	Territoriaal
Zanglijster (4)	Territoriaal
Zwarte kraai (1)	Territoriaal
Zwartkop (13)	Territoriaal

Tabel 3: Aangetroffen soorten na het festival

Soort	Type waarneming
Bosrietzanger (3)	Territoriaal
Ekster (1)	Paar in broedbiotoop
Gaai (1)	Territoriaal
Grasmus (5)	Territoriaal
Grote bonte specht (1)	Uitgevlogen jongen
Halsbandparkiet (1)	Territoriaal
Heggenmus (2)	Territoriaal
Houtduif (1)	Territoriaal
Kerkuil (1)	Territoriaal
Kleine karekiet (11)	Territoriaal
Koekoek (1)	Territoriaal
Koolmees (2)	Pas uitgevlogen jongen
Kuifeend (1)	Pas uitgevlogen jongen
Meerkoet (4)	Bezet nest met eieren / met jongen
Merel (8)	Territoriaal
Nijlgans (1)	Bezet nest
Pimpelmees (1)	Pas uitgevlogen jongen
Rietgors (1)	Territoriaal
Rietzanger (3)	Territoriaal
Roodborst (5)	Territoriaal
Tjiftjaf (8)	Territoriaal
Tuinfluiter (1)	Territoriaal
Vink (4)	Territoriaal
Waterhoen (1)	Pas uitgevlogen jongen
Wilde eend (1)	Pas uitgevlogen jongen
Winterkoning (16)	Territoriaal
Zanglijster (6)	Territoriaal

ADRES: Waaier 72, 2451 VW Leimuiden TEL: [redacted] E-MAIL: algemeen@eco-logisch.com WEB: www.eco-logisch.com KVK 75440741 BTW NL8602.84.529.B01 IBAN NL66 RABO [redacted]

Soort	Type waarneming
Zwarte kraai	Ter plaatse
Zwartkop (13)	Territoriaal

ADRES. Waaier 72, 2451 VW Leimuiden TEL. [redacted] E-MAIL. algemeen@eco-logisch.com WEB. www.eco-logisch.com KVK 75440741 BTW NL8602.84.529.B01 IBAN NL66 RABO [redacted]

4 CONCLUSIE EN AANBEVELINGEN

4.1 CONCLUSIE

Uit de resultaten komt naar voren dat de vastgestelde broedgevallen tijdens de inventarisatie niet zodanig zijn verstoord door het festival dat de nesten zijn mislukt. Op de vastgestelde nestlocaties nabij en op het festivalterrein is de aandacht gevestigd tijdens de eerste inventarisaties en er is voldoende actie ondernomen om negatieve effecten te voorkomen. Het festivalterrein is op diverse plekken kleiner gemaakt en er zijn diverse locaties specifiek afgeschermd. Voor de territoriale vogels welke onder andere op basis van zang zijn geïnventariseerd en waarvan het nest niet direct kon worden opgezocht zonder verstoring, zijn er geen indicaties waargenomen dat de aanwezige territoria zijn verlaten. Er is min of meer evenveel activiteit voor en na het festival waargenomen, uitgezonderd van de broedgevallen die voor het festival reeds uitgevlogen waren en soorten waarvan de zangactiviteit gedurende het seizoen afneemt. Diverse broedgevallen zijn, zoals elk jaar, al succesvol uitgevlogen voor de aanvang van het festival. Er zijn geen grote verschillen aanwezig in de aantallen van elke soort welke voor- en na het festival zijn waargenomen. Daarnaast is er nog variatie mogelijk in de waarnemingen door het gebruik van verschillende zangposten door dezelfde vogel, het stadium van een broedgeval voor en na het festival, het type vogel en de mate van mobiliteit, bijvoorbeeld watervogel of zangvogel en nestvlieders of nestblijvers en periode van grootste zangactiviteit (verschillend per soort).

De meest opvallende verschillen in waarnemingen van voor en na het festival zijn goed te verklaren. Dit ligt voornamelijk in het feit dat er veel vogels voorafgaand aan het festival reeds uitgevlogen zijn. Er zijn daarnaast diverse soorten die variabele zangposten gebruiken waardoor de locatie van de waarnemingen kan variëren. Sommige nesten zijn niet herbevestigd om verstoring te voorkomen. Voor deze gevallen, zoals bijvoorbeeld de nestlocatie van de bergeend, zijn wel maatregelen getroffen om de locatie vrij van verstoring te houden.

Het festivalterrein is slim ingericht met duidelijke harde grenzen tussen struweel en intensief beheerd gazon. Dit jaar is dit nog beter dan tijdens de vorige edities uitgevoerd door bij de inrichting de bezoekers via grotere en verharde paden naar het festival te laten komen en de realisatie van een fietsenstalling buiten het gebied. De entree en de lockers zijn goed afgeschermd, waardoor ook optische verstoring tot een minimum is beperkt. De overjarige rietkragen bevinden zich, op een enkele uitzondering na, op de oevers die het verst van het festivalterrein af liggen. De oevers aangrenzend aan het festivalterrein worden jaarlijks gemaaid waardoor enkel jong riet aanwezig is. De brede overjarige rietkraag aan de oostzijde is in zijn geheel afgeschermd van het festivalterrein geweest tijdens de afgelopen editie. Door de inrichting van het festivalterrein worden minder struwelen en groenstructuren doorkruist of belast met menselijke aanwezigheid. Op enkele locaties zijn de podia verder van de begroeiing geplaatst ten opzichte van vorige jaren. Het ruige middenterrein is afgesloten met hekken, andere terreindelen zijn moerassig en omgeven door greppels en sloten.

Aan de hand van de gegevens die verzameld zijn valt geen negatief effect van het festival op de broedvogels te concluderen. Er zijn geen waarnemingen gedaan van verstoorde broedgevallen. Op enkele locaties is na het festival meer activiteit waargenomen dan voor het festival. De initiatiefnemer van het festival heeft zich ingezet om verstoring van de aanwezige broedgevallen te voorkomen door middel van het afzetten en ontoegankelijk maken van drukbezette en kansrijke plekken voor broedvogels. Ook hierin is een grotere inspanning geleverd dan de voorgaande jaren. In plaats van enkel te reageren, zijn ook enkele zones met schapenhekken afgezet om de bezoekers uit bepaalde habitats te weren. Dit is in goed overleg gebeurd met Adviesbureau E.C.O. Logisch B.V. na uitvoering van de eerste drie inventarisatierondes.

4.2 AANBEVELINGEN EN DISCUSSIE

Lange termijndata kunnen bijdragen aan een beter inzicht in deze zaken. Zo kan bijvoorbeeld gezien worden of dezelfde fluctuaties plaats vinden binnen dezelfde periode in een ander jaar of dat dit mogelijk samenhang kan hebben met bijvoorbeeld de meteorologische omstandigheden, het plaatsvinden van het festival of de verminderde zangactiviteit van broedvogels later in het seizoen. Zo was in 2019 duidelijk zichtbaar dat de kuikens van de grote bonte specht later uitvlogen dan de voorliggende jaren, namelijk pas na het festival. In 2022 zijn de kuikens echter weer voor het festival uitgevlogen, zoals dit tijdens de eerdere inventarisatiejaren is waargenomen. Data van verschillende jaren onderzoek opeenvolgend kunnen tevens gedeeltelijk de toevalstreffers isoleren waardoor na verloop van tijd een betrouwbaarder beeld van de invloeden van het festival op de aanwezige broedgevallen ontstaat. Daarom wordt aanbevolen het onderzoek jaarlijks te herhalen. Daarnaast wordt

ADRES: Waaier 72, 2451 VW Leimuiden TEL: [redacted] E-MAIL: algemeen@eco-logisch.com WEB: www.eco-logisch.com KVK 75440741 BTW NL8602.84.529.B01 IBAN NL66 RABO [redacted]

aanbevolen hier een aanvullende analyse van te maken om zodoende de lange termijn data te gebruiken ter onderbouwing.

Een andere aanbeveling die van toegevoegde waarde kan zijn, is het toevoegen van een inventarisatieronde in het vroege voorjaar. Door het ontbreken van blad aan de bomen kunnen in het voorjaar de grotere nesten ingetekend worden en gericht onderzocht worden tijdens de overige bezoeken. De exacte locatie van deze nesten zijn lastig te achterhalen tijdens het onderzoek in de huidige periode, omdat deze aan het zicht onttrokken zijn. In april zijn daarnaast al veel zangvogels bezig met paarvorming, territoriumvestiging en nestbouw waardoor een betrouwbaarder beeld verkregen kan worden voor aanvang van het festival. De extra waarnemingen die deze ronde met zich meebrengt kunnen worden gebruikt om verstoringszones te identificeren.

Het wordt aanbevolen om de festivalinrichting, inclusief te plaatsen hekken, zoals in 2022 altijd vooraf voor te leggen aan de onderzoekende ecoloog, zodat deze kunnen worden meegenomen in het onderzoek en met de inrichting rekening gehouden kan worden op voorhand. Door de jaren heen is de inrichting ten goede van broedvogels veranderd en wordt een serieuze inspanning geleverd om de verstoring van broedgevallen te voorkomen. De toevoeging van aanvullend onderzoek naar de aanwezigheid van de roerdomp, waarbij ook de VR doelsoorten rietzanger en snor meeprofiteren, is zeer waardevol om de bescherming van de aanwezige broedvogels te waarborgen.

ADRES: Waaier 72, 2451 VW Leimuiden TEL: [redacted] E-MAIL: algemeen@eco-logisch.com WEB: www.eco-logisch.com KVK 75440741 BTW NL8602.84.529.B01 IBAN NL66 RABO [redacted]

Bijlage 1: Kaart festival inrichting

ADRES. Waaier 72, 2451 VW Leimuiden TEL. [redacted] E-MAIL. algemeen@eco-logisch.com WEB. www.eco-logisch.com KVK 75440741 BTW NL8602.84.529.B01 IBAN NL66 RABO [redacted]

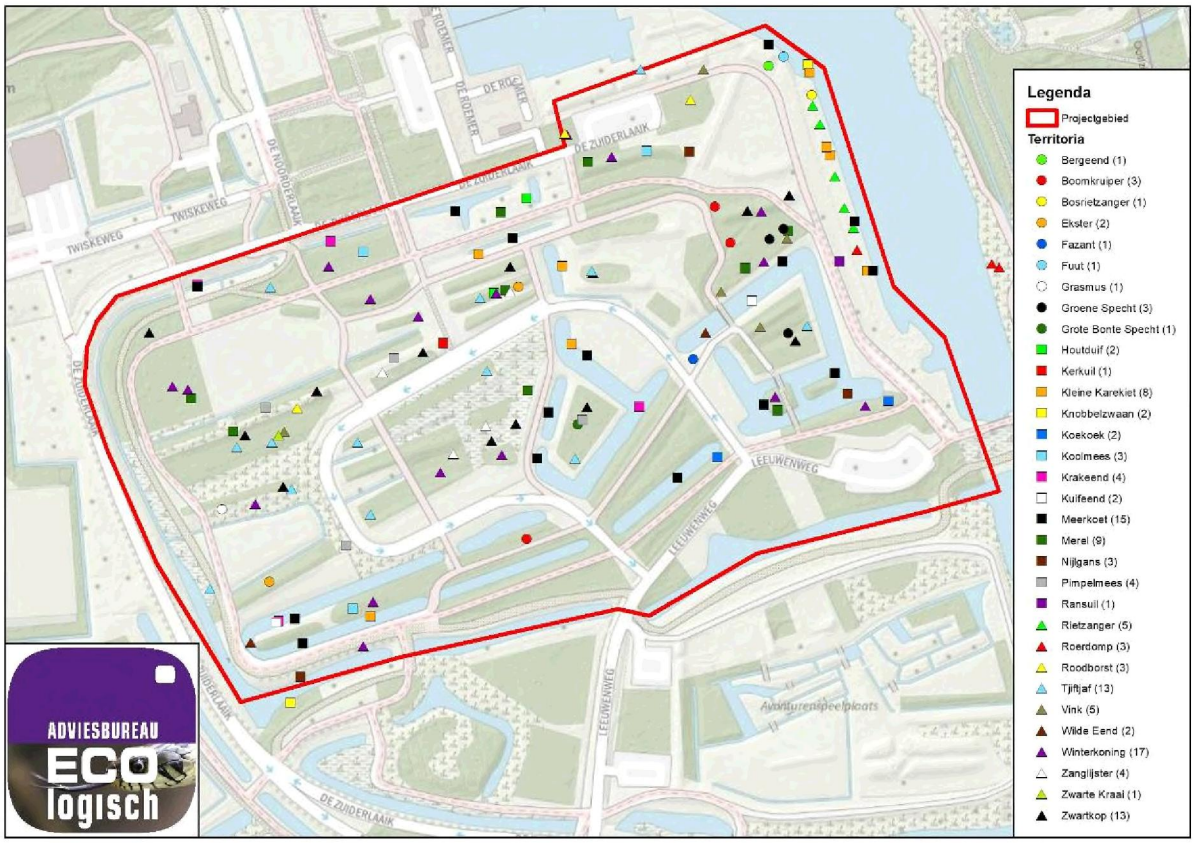
Bijlage 2: Resultaten inventarisatie roerdomp

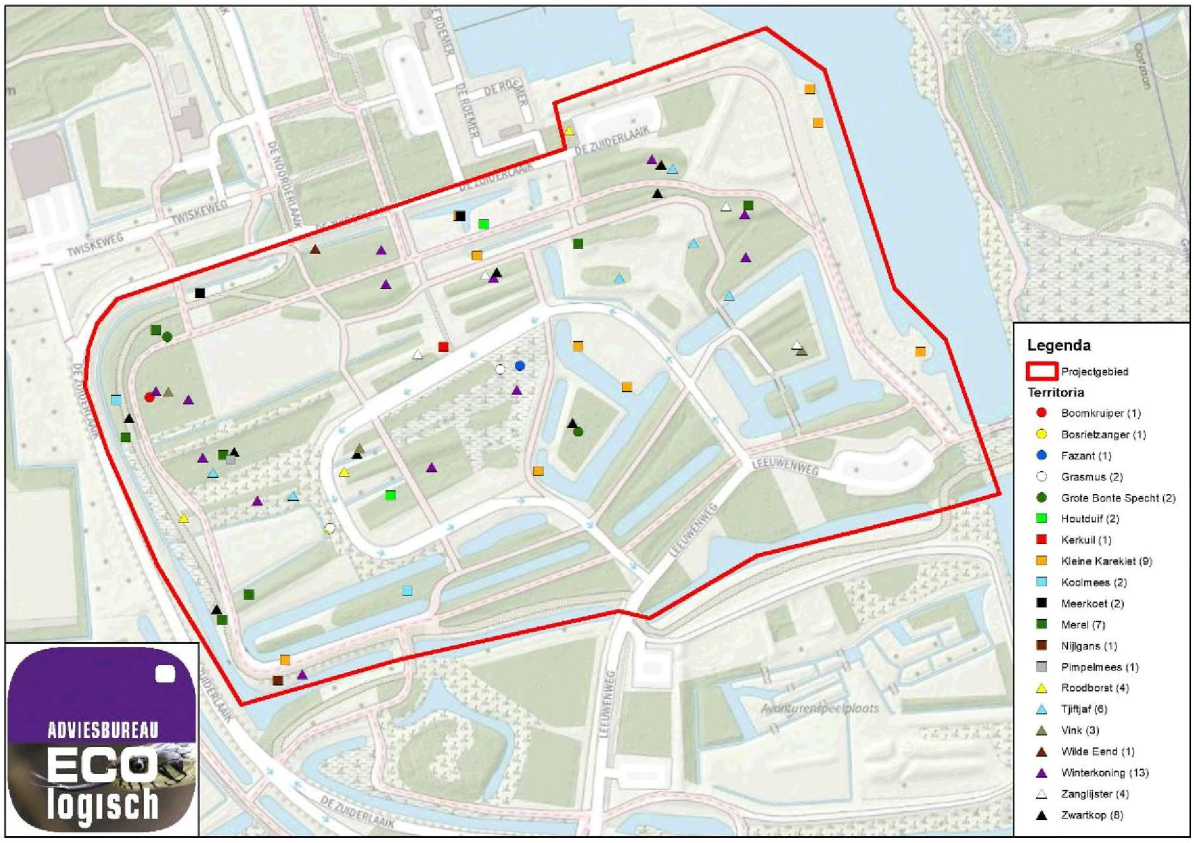
Afbeelding 1: Roeplocaties roerdomp en vermoedelijke nestlocatie volgens bewoners (zuidwest)

ADRES. Waaier 72, 2451 VW Leimuiden TEL. [redacted] E-MAIL. algemeen@eco-logisch.com WEB. www.eco-logisch.com KVK 75440741 BTW NL8602.84.529.B01 IBAN NL66 RABO [redacted]

Bijlage 3: Kaart resultaten diverse inventarisaties

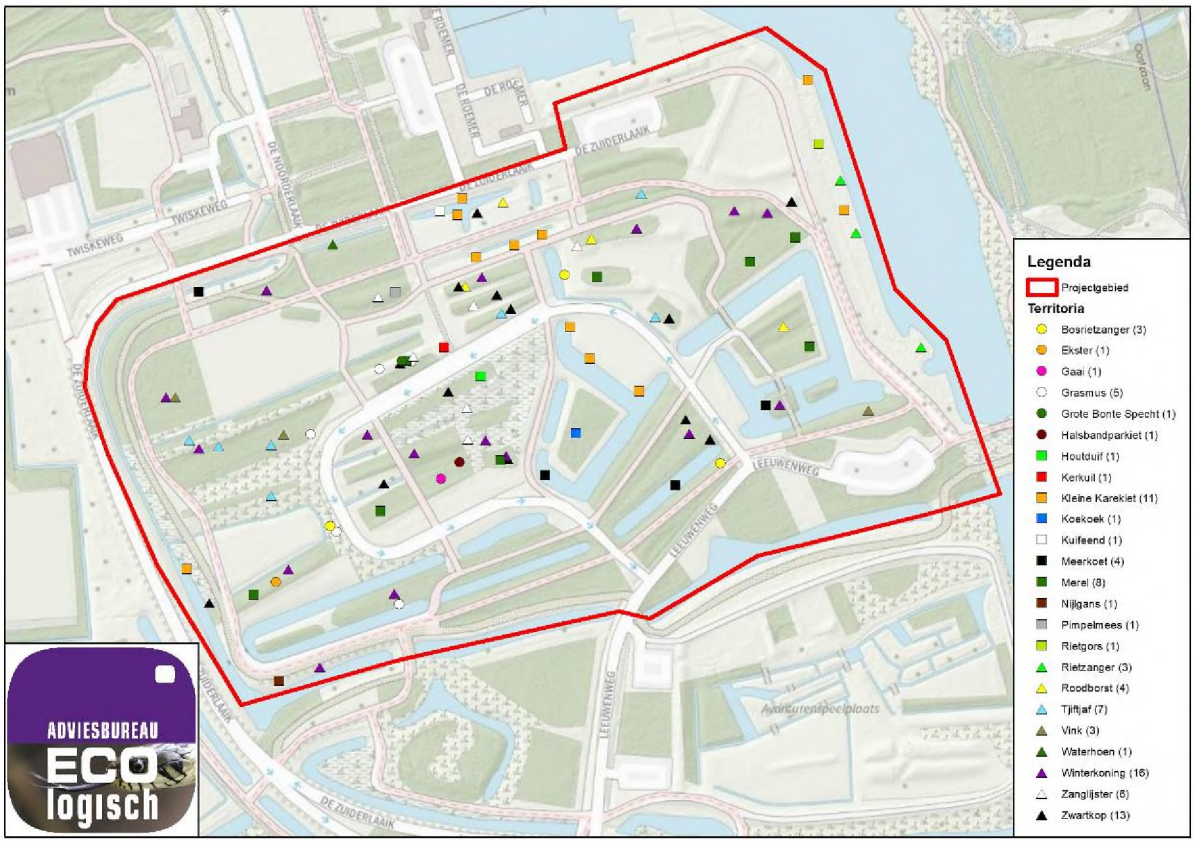

Afbeelding 1: Resultaten BMP en Roerdomp 11 en 16 mei 2022

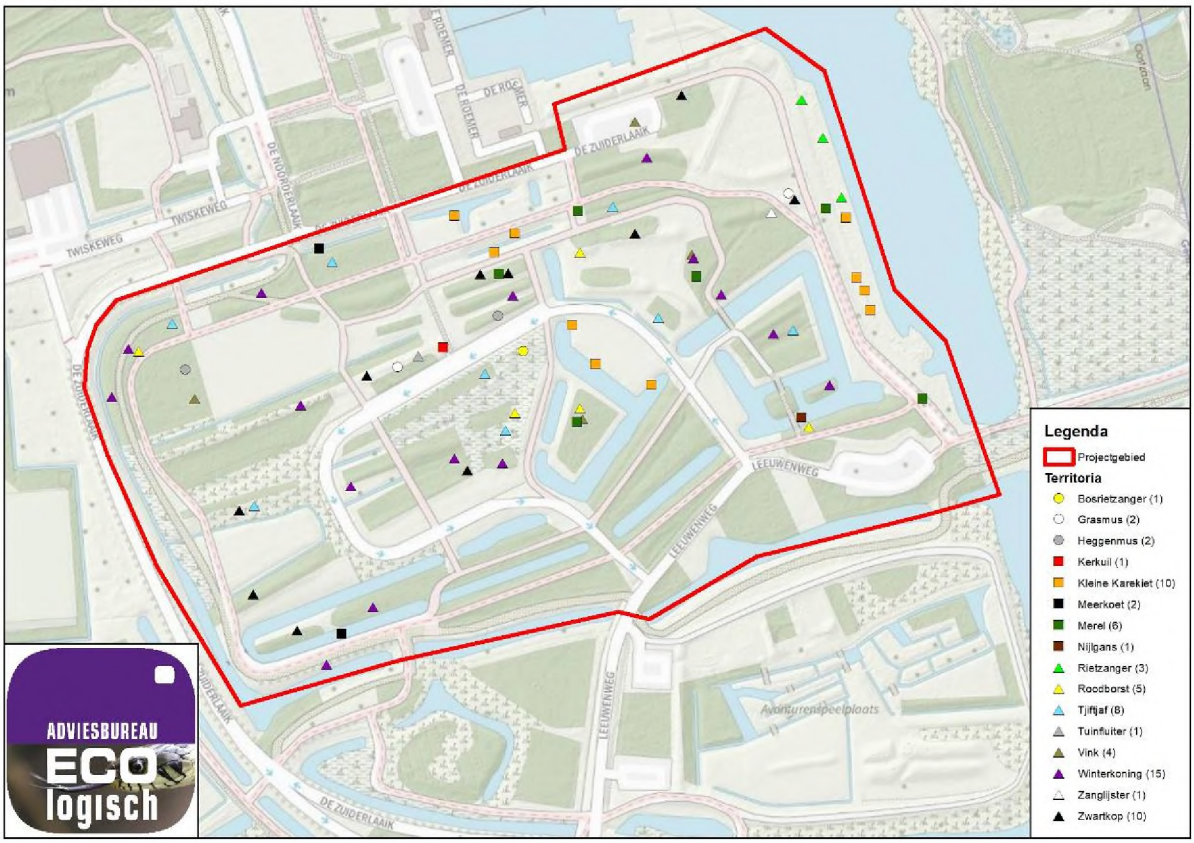

Afbeelding 2: Resultaten BMP 2 juni 2022

ADRES. Waaier 72, 2451 VW Leimuiden TEL. [redacted] E-MAIL. algemeen@eco-logisch.com WEB. www.eco-logisch.com KVK 75440741 BTW NL8602.84.529.B01 IBAN NL66 RABO [redacted]

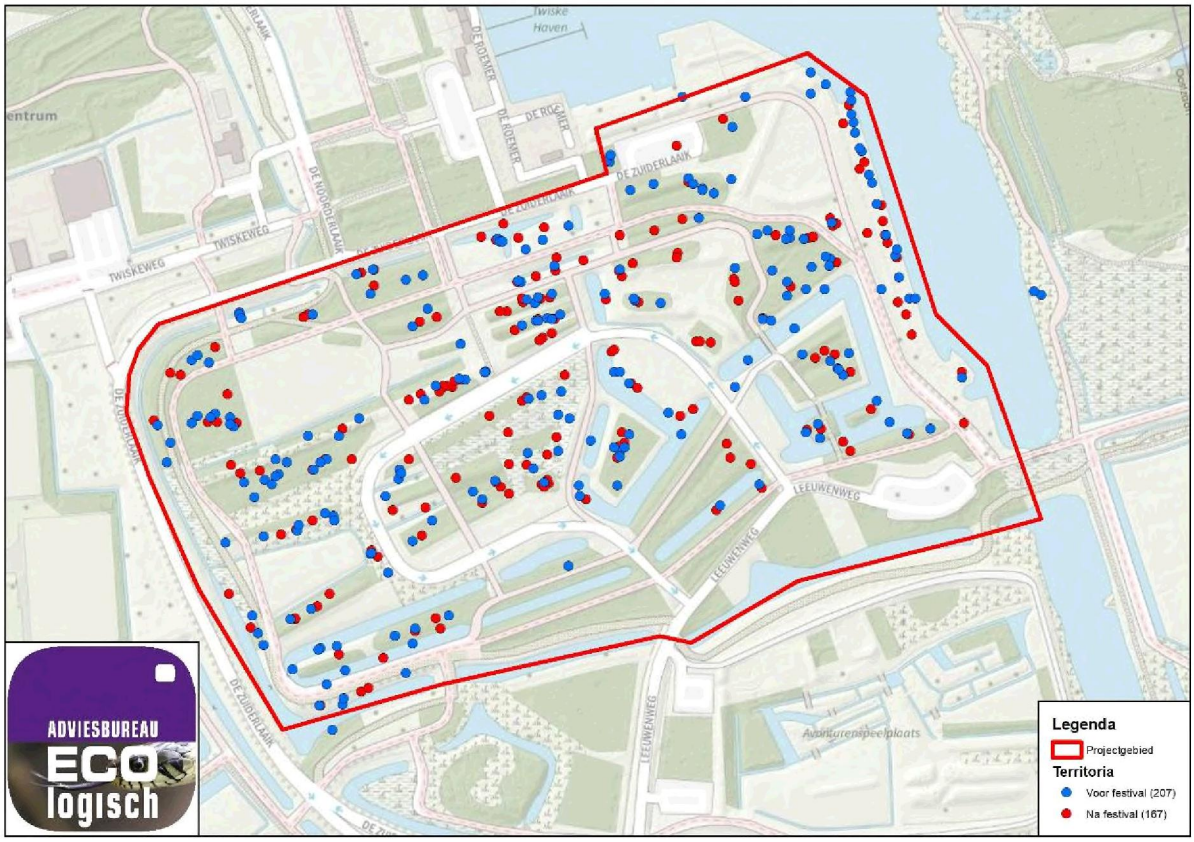

Afbeelding 3: Resultaten BMP 14 juni 2022

Afbeelding 4: Resultaten BMP 28 juni 2022

ADRES. Waaier 72, 2451 VW Leimuiden TEL. 0172 - 576072 E-MAIL. algemeen@eco-logisch.com WEB. www.eco-logisch.com KVK 75440741 BTW NL8602.84.529.B01 IBAN NL66 RABO 0123 9211 20

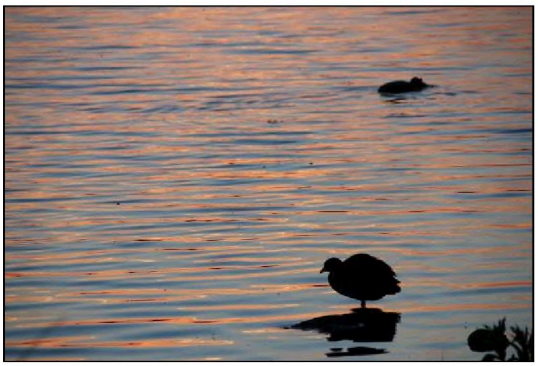
Afbeelding 5: Vergelijkingskaart voor en na het festival

ADRES. Waaier 72, 2451 VW Leimuiden TEL. [redacted] E-MAIL. algemeen@eco-logisch.com WEB. www.eco-logisch.com KVK 75440741 BTW NL8602.84.529.B01 IBAN NL66 RABO [redacted]

Bijlage 4: Foto's

Afbeelding 1: Kuiken grote bonte specht wordt gevoerd (2-6)

Afbeelding 2: Meerkoet nabij projectgebied

Afbeelding 3 en 4: Nestlocatie pimpelmees in paaltje, uitgevlogen voor aanvang festival

Afbeelding 5 en 6: Roeplocatie roerdomp nabij projectgebied

Afbeelding 7 en 8: Afzettingen bij bergeend en oostelijke rietkraag

ADRES. Waaier 72, 2451 VW Leimuiden TEL. [redacted] E-MAIL. algemeen@eco-logisch.com WEB. www.eco-logisch.com KVK 75440741 BTW NL8602.84.529.B01 IBAN NL66 RABO [redacted]

Afbeelding 9 en 10: Afzetting oostelijk pad en schapenhekken uit voorzorg bij foodcourt

Afbeelding 11 en 12: Afzetting entree en barafzetting op ruime afstand van oostelijke rietkraag

ADRES. Waaier 72, 2451 VW Leimuiden TEL. [redacted] E-MAIL. algemeen@eco-logisch.com WEB. www.eco-logisch.com KVK 75440741 BTW NL8602.84.529.B01 IBAN NL66 RABO [redacted]